

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hétfő és csütörtök kivételével minden nap.

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Bende Imre-utca 3 szám.	Társszerkesztő: Wagner Antal	Laptulajd. és fel. szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes szám ára 4 fillér.
---	---------------------------------	---	-----------------------------------	--

A bortörvény.

Baja, 1908. november 17.

Ha Szemere Miklós ismét sorra kerülhetne a Nemzeti Kaszinó Széchenyi lakomáján, bizonyára nem mondaná el mégegyszer, hogy „nem boldog a magyar.” Most már csakugyan boldog minden borivó a Kárpátokól Adriáig, mert nem issza többé a fuchsinnal és egyéb jókkal hamisított nedűt. Az új bortörvény majdnem lehetlenné fogja tenni a bor hamisítását és aki mégis hamisítani merné, szabadságával fogja ezt a mulatságot megfizetni. Miután pedig nem enyhe pénzbírsággal hanem elzárással fogják sújtani a borhamisítót, ez alaposan meggondolja majd a dolgot és csak természetes, hogy a borhamisítás nagyon is szórványos jelenség lesz.

Nem akarom lekicsinyelni a földművelésügyi miniszter úr nemes törekvését, hogy védi és oltalmazza a Magyarország közgazdasági életében oly jelentékeny szerepet játszó bort. Ám ha már bölcsen meghozták a bortörvényt, hol késik az éji homályban az élelmiszer hamisítási törvény? A bornál például van még egy fontosabb élvezeti cikk: a tej. Meddig fogják még a tejet 20 és 50 korona bírság ellenében hamisítani? A fővárosban legalább a lapokban publikálják a tejhamisítók neveit, de vidéken ezek diszkrét homályban garázdálkodhatnak. A néhány korona bírságot leszúrnák és azután vigan tovább hamisítják a tejet. Hogyne, hiszen még így is eléggé jövedelmező ez a mesterség, mert egy-két nap alatt busásan meghozza a bírságot.

Az állam egyik legfontosabb kötelessége oltalmazni a jövő generációt és lehetőleg odahatni, hogy a munkabíró,

egészséges és testileg fejlett legyen. De miként fejlődjék a gyermeki test, ha tej helyett lőrét kap, ha protein helyett gipszszel táplálják. Hogy milyen légió a tejhamisítók száma, azt a főváros közigazgatási bizottságának jelentéseiből láthatjuk, ahol 4-5-ször visszaeső tejhamisítók szerepelnek kisebb, nagyobb pénzbírságokkal. Tehát pénzbírsággal sújtják azt az alávaló elvetemült bitangot, aki legdrágább kincsünket, gyermekeink egészségét ássa alá. Ezeket a balkáni állapotokon sürgősen segíteni kell. Törvényt kell alkotni, mely a tej, vagy élelmiszer-hamisítást már az első esetben könyörtelenül elzárással fenyíti. Mert nemcsak a tejet hamisítják, hanem egyéb élelmiszereinket is és a tejet csak azért emelem ki, mert ennek hamisítása már hallatlan mérveket ölt.

Hamisítják, még pedig szemérmetlen nyíltsággal a vaját is. Az elmúlt évben Baján is járt egy fővárosi vajgyáros, aki a vajhoz csalódásig hasonló kotyvalékot árusított. Hamisítják az összes fűszereket, kezdve a kávé és végezve a paprikán. Hogy mivel, azt mindenki tudja, aki valaha kémiát tanult.

Addig is, míg az államhatalom meghozza az élelmiszer-törvényt, a helyi hatóságok kötelessége megvédeni a polgárokat az élelmiszerhamisítók ellen. A piacokat intenzív és erélyes vizsgálatoknak kell alávetni és a hamisítókat a legmagasabb bírsággal sújtani. Ez a legkevesebb, amit az adófizető polgárság elvárhat, mert az adminisztrálás és az aktagyártás gyönyörű dolog, de az emberek egészsége is valami.

Braun Ede.

A nőcseléd kérdéshez.

A társadalmi élet összes mozzanatait részint egoisztikus, részint altruisztikus érzelmek irányítják. Az egyén, mint a társadalom tagja kizárólag egoisztikus elveknek hódol csak akkor, ha szükségleteit teljes mértékben és minden irányban kielégítette, gondol arra, hogy szükségét szenvedő embertársán segítsen. De igen gyakori eset az, hogy az egyén által elkövetett altruisztikus cselekedet az ő egoizmusára vezethető vissza. Ezért van szükség a társadalmi körök és az egész társadalom szerves életére, mert tömérdek igényt csakis együttes munkálkodással elégíthetünk ki.

A szociális törekvések által már eddig elért eredményekben a társadalom altruisztikus elveit tette szemléltetőkké. A gyári munkások sanyaru helyzete sok orvoslás után most már nem olyan szánalmas, mint a XIX. század első felében volt, sőt egészen elviselhető. A mezei munkás az aratás és a cséplés nehéz munkáját már tisztességes munkabér mellett végzi. A szociális küzdelmek révén a munka fölszabadult már némileg a tőke nehez nyomása alól. Gyárak, vállalatok tisztességesen tartoznak fizetni a munkást; a munka jutalma nem marad el, a tőkés nem zsákmányolhatja ki munkása fizikai erejét méltányos ellenszolgáltatás nélkül.

Törvények biztosítják a munkás érdekeit a tőkessel szemben. Hazai munkástörvényeink azonban bármily nagy körültekintéssel hozattak is meg és bármilyen széles alapon terjesztették is ki a munkásosztályra, egyről: a helynélküli nőcselédekről és azok elhelyezéséről, sanyaru helyzetüknek javításáról nem gondoskodnak.

Látjuk, hogy a mezei munkások elhelyezéséről községek szerint az előljárásság gondoskodik. Látjuk azt, hogy munkás és munkaadó a községi tisztviselő előtt kötik meg szerződéseiket, ahol a tisztviselő a munkás érdekeit tartozik képviselni; látjuk azt, hogy munkásbiztosítás által baleset és munkaképzetlenség esetén is: a munkás megélhetése — ha mindjárt szerényen is — de biztosítva van.

Ez mind szép és dicséretes dolog. De ne felejkezzünk el azokról a szegény nőcseléd-

Az állandóan melegítő
„METEOR“
 KÁLYHÁK
 a legjobbak
 és legtökéletesebbek!
 Kevés fűtő anyag, nagy fűtő-
 képesség.

Minden tüzelőanyagra és minden fűtési célra alkalmasak!

== Kapható úgy egyszerű mint diszesebb kivitelben! ==

Eddig 400.000 darab van forgalomban. Minden eredeti „Meteor“ kettős csillag védjeggyel van ellátva.

== Óvakodjanak tehát az értéktelen utánzattól. ==

EREDETI „METEOR“ KÁLYHÁK BAJÁN CSAKIS:

DRESCHER GYULA

KERESKEDÉSÉBEN KAPHATÓK.

dekről sem, akik szolgálat hiányában egy pár cselédhelyező-intézet tulajdonosa kényének vannak kiszolgáltatva. A városok a munkáseleget centralizálják. A falvak és kisebb községek szegénysorsu leányai a városokban hamarabb és nagyobb fizetéssel kapnak helyet. A cselédleány szép reményekkel indul szolgálatot keresni és talál is csakhamar. De mi történik akkor, ha vagy a cseléd, vagy a munkaadó hibájából megszakad a szolgálat ideje?

A cseléd összepakkolja holmiját és betér a legközelebbi cselédszerzőhöz. Hoz magával egy váltás ruhát és 8—10 forintot. Az elhelyezéssel foglalkozó ügynök szívesen ad a cselédnek szállást, kosztot addig, amíg el nem helyezi. A szállásért 10—15 krajcárt, az ellátásért 35—40 krajcárt számít naponként. Igen ám! De a lány foglalkozást addig nem kap, míg pénze és ruhája van!

Akkor azután már van hely is. Az elhelyezésért a leány 10 percentet tartozik fizetni. Így áll be azután újabb helyére, a hol most már azért dolgozik, hogy adósságát kifizesse. Ez azután kedvetlenné és rossz cseléddé teszi, hamar felmondanak neki, nő meg a cselédszerző ügynök is járogat utána és jobb helyvel, nagyobb bérrrel kecsegteti. Ő persze ezért a cseléd-től is, meg a gazdától is aránylag igen nagy közvetítési díjat kap.

S az még csak hagyján, hogy a cseléd munkáját az ügynök így kihasználja, — sokkal nagyobb azonban már a hiba ott, a hol a tisztességes falusi leány sokat hánykódva a cseléd szállásokon, erkölcsileg is teljesen züllötté lesz. Ez mindjárt elég bizonyíték arra, hogy a leány kereskedés forgalmának csökkentésére a leghatásosabb eszköz a cselédszerző ügynökségek betiltása volna.

Az elhelyezett leány és a cselédet kereső gazda a közvetítési díjat szívesen fizeti. Vegye az állam a kezébe a dolgot és községenként állítson fel cselédhelyező hivatalt és cseléd-otthont, a hol tisztességes emberek kezében: az ügy az erkölcselenség és az önérdék ösvényre nem tér majd le.

Telefon tudósítások.

Budapest, 1908. november 16.

Kossúth Ferenc születése napja.

Kossúth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, a függetlenségi párt nagynevű vezérének születése napja alkalmából ma gróf Apponyi Albert vallás és közoktatásügyi miniszter felkereste a lakásán, hogy jókívánságának kifejezést adjon.

A függetlenségi párt vezérének ez alkalomból az ország minden részéből elhalmozták szerencsekívánatokkal. Justh Gyula, a képviselőház elnöke, egy hosszabb távirattal kereste fel Kossuthot.

Az annexió bizottság ülése.

Az annexió bizottság ma tartott ülésében megválasztották Visontai Sómát a bizottság előadójául.

Balog Tuta a Curia előtt.

Az elmúlt nyár egyik legundokabb és legkinosabb szenzációja, a dánosi

rablógyilkosság ma foglalkoztatta a Curia-t. Ma kezdette meg ugyanis a Curia Deák Péter curiai bíró elnöke alatt a dánosi rablógyilkosságban részes cigányok bűnügyének a tárgyalását. A tárgyalás több napot fog igénybe venni.

Nincsen mozgósítás — csak felemelt létszám.

Több lap jelentette, hogy a hadsereg több hadtestét mozgósították. Ezzel szemben kijelenti a hadügyminiszter, miszerint a mozgósítási hírek nem felelnek meg a valóságnak, csupán annyi igaz, hogy a XV. hadtestnél kiegészítették a fölemelt létszámot.

Tömeghalálozás a kínai császári házban.

Csak a napokban irták meg, hogy meghalt a kínai anya császárné és a kínai császár. Egy ma érkezett távirat szerint ezzel még nincsen kimerítve a császári házban a halálozások esete. Jendonola, a császár felesége szintén meghalt és pedig, amint a tudósítás jelenti, gyanus körülmények között.

Bóra az Adrián.

Fiumében vasárnap óta irtózatos bóra dühöng az Adrián. Az elmúlt éjszaka a bóra alaposan megrongálta az Árpád nevű hajót és csak nagy erőfeszítéssel lehetett megmenteni a végpusztulástól.

NAPIHIREK.

Adomány az árvaház javára.

Városunk egy nemeslelkű úrinő kegyes és nagylelkű adománya folytán egy hatalmas lépéssel jutott közelebb ahhoz, hogy a városi árvaházat megvalósíthassa.

Rauschenberger Istvánné úrnő jó szívének nemes sugallatát követve felajánlotta a városnak egy olyan nagyértékű ingatlant a városi árvaház javára, amely sokban megkönnyíti a nemescélú, üdvös intézmény megvalósítását.

Rauschenberger Johanna úrnő felajánlotta a városnak, hogy a VI. kerületi Tóth Kálmán-utca 25—27-ik számú házát, és kiterjedt üres telkét még életében átadja a Baján létesítendő árvaház javára és céljaira.

A nagylelkű úrinő alapítványát a város tanácsa nevében tegnap köszönte meg Erdélyi Gyula polgármester helyettes főjegyző és dr. Móder Géza városi tanácsnok.

Rauschenberger Johanna igaz lélekkel adott örömeinek kifejezést a felett, hogy az árvaház megvalósulását alapítványával lehetővé tette és biztosította a tanács kiküldötteit, hogy nagy lelki gyönyörűségére fog szolgálni, ha az árvákat nevelőintézmény nemescélú hivatását már az ő életében teljesítheti.

Erdélyi Gyula polgármester-helyettes főjegyző bejelentette a nagylelkű adományt a tanácsnak, a tanács pedig be fogja jelenteni a város közgyűlésének.

Amidőn Rauschenberger Johanna úrnő jószívra és nemes gondolkodásra valló adományát regisztráljuk, azon kívánságunknak adunk kifejezést, vajha a szép példa sok követőre találna.

Erzsébet ünnepély. Kegyeletes ünnepet szentel a Bajai Kath. Nőegylet boldogult Erzsébet-királyné emlékének, kinek tudvalevőleg tíz évvel ezelőtt történt szomorú és korai halála. Az ünnepre, mely *csütörtökön*, f. hó 19-én, *délután három órakor* fog megtartatni a városház közgyűlési termében, s melynek kegyeletes jellegére való tekintettel belépő-díj természetesen nincsen, tisztelettel meghívja a közönséget az elnökség. Műsor: *Elnöki megnyitó.* Mondja dr. Koller Imréné. *Emlébeszéd.* Mondja Magyarász Ferenc titkár. *A királyné és a virágok.* Sas Edétől. Szavalja Kollár Vilma.

Képviselő jelölés. A Józsefvárosban megüresedett törvényhatósági bizottsági tagságra vasárnap délután tartotta a függetlenségi párt a jelölő-gyűlést, amikor is egyhangulag Sziklai Zsigmondot jelölték.

Hadihajók Baján. A dunai monitorok Zimonyból jövet tegnap délután Bajára érkeztek és itt ki is kötöttek. A monitorok legénysége és több tisztje be is jött a városba. A délceg, szálas katonák élénk feltűnést keltettek a városban, ahol különféle élelmiszereket vásároltak be és a póstán feladták levelüket. A dunai hadihajók ma reggel felszedték horgonyaikat és folytatják útjukat Budapest felé.

A városi közkórház szükségleteinek szállítására tegnap tartották meg a városi gazdasági hivatalban az árlejtést. Ajánlatot tettek: Witzhum József és Pfeiffer Ferenc hentesárúra. Húszállításra Mikolics Ignác. Kenyér és péksüteményre Vancsura Endre és László László. Lisztre Goldschmiedt Zsigmond. Kötszerekre Lázár Sámuel. Fűszerárúkra Gludovác Ferenc utóda, Stampfl Jenő és Zwilling Salamon.

A kiskőrösi vasút érdekében ma nagyobb küldöttséget menesztett a kiskőrösi érdekeltség a kereskedelemügyi miniszterhez. A küldöttség, melyet Muzsa Gyula és Pozsgay Miklós képviselők vezetnek azt kéri, hogy támogassa a miniszter a baja—kiskőrösi tervet és ejtse el a dunapatajait. A küldöttségben részt vesz Bajáról dr. Hegedűs Aladár kir. tanácsos polgármester és dr. Rajk Aladár országgyűlési képviselő.

Lekészt vonat. Kellemetlen meglepetés érte ma reggel Szabadkán azokat az utasokat, akik Budapestről Bajára utaztak. Amikor ugyanis, a budapesti vonat beérkezett a szabadkai pályaudvarra, a vonatkísérő személyzet felhívta a budapest—bajai közvetlen kocsit utasait, hogy szálljanak ki, mert a bajai vonat nem várta be a budapestit. Az utasok bosszankodva szállottak ki és a pályaudvaron ácsorogva töltötték az idejüket, amíg azzal a vonattal el nem utazhattak, amely ma délután érkezik Bajára. Itt Baján pedig hiába vártuk a budapesti postát, természetesen az is elmaradt. Ez a kellemetlen dolog rövid idő óta már többször is megisméltódott.

A pletyka örültje. Az asszonyi pletykának és rágalmazásnak szomorú áldozata Horváth Mihályné óbecsei fiatal asszony, akit mint veszélyes örültet szállított a na-

Izléses **bútor** legjutányosabban **Szelényi Zsigánál** szerezhető be.

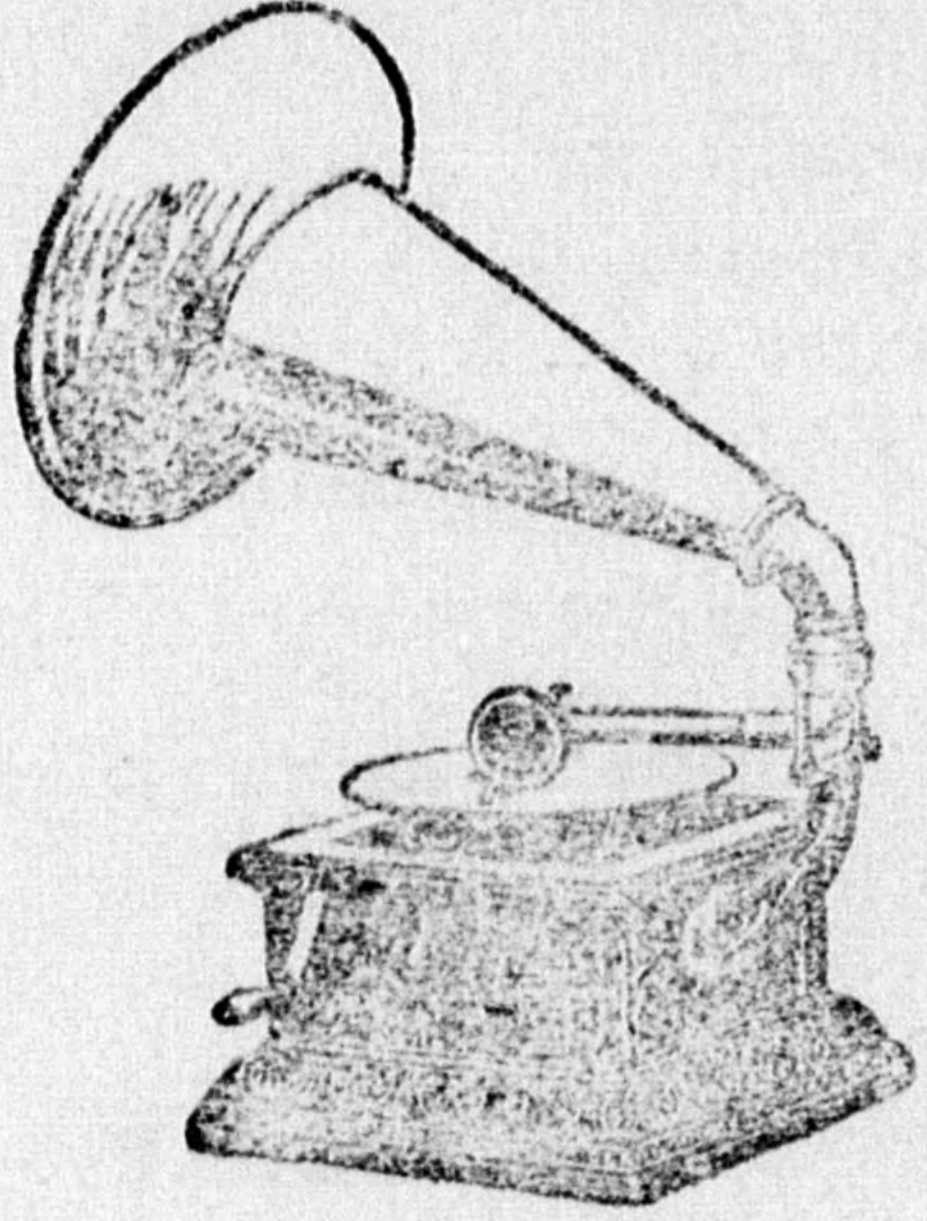
SCHULHOF GYULA

MECHANIKAI GÉPMŰHELYE

BAJA, Budapesti-út 15. szám.

Állandó raktár varrógépekben, kerékpárokban, gramofonokban és lemezekben, valamint ezen gépek alkatrészeiben.

Külső és belső kerékpár-gummik, nyergek, pumpák, csengők, francia kulcsok, kürtök, küllők stb. stb.

Mindenemű mechanikai gépek javító-műhelye u. m.: varrógépek, kerékpárok, számozó- és írógépek, gramofonok, vilány-csengők és minden e szakmába vágó gépek javítása szavatosság mellett eszközöltetik.

Gramafon lemezeket

választás céljából házhoz küldök.

UJDONSÁG!

Egy-egy szám ára 30 fillér.

MAGYAR KÖNYVTÁR NOVEMBERI
UJDONSÁGAI:

527—528. sz.

† KEGEL MIKSA †

Lassalle Ferdinánd élete.

529. sz.

RÁKOSI VIKTOR

OROSZLÁNKÖLYÖK.

Regényes színjáték 3 felvonásban.

531—534. sz.

**IGNOTUS
OLVASÁS KÖZBEN.**

Jegyzetek és megjegyzések

535. sz.

GOETHE * CLAVIGO

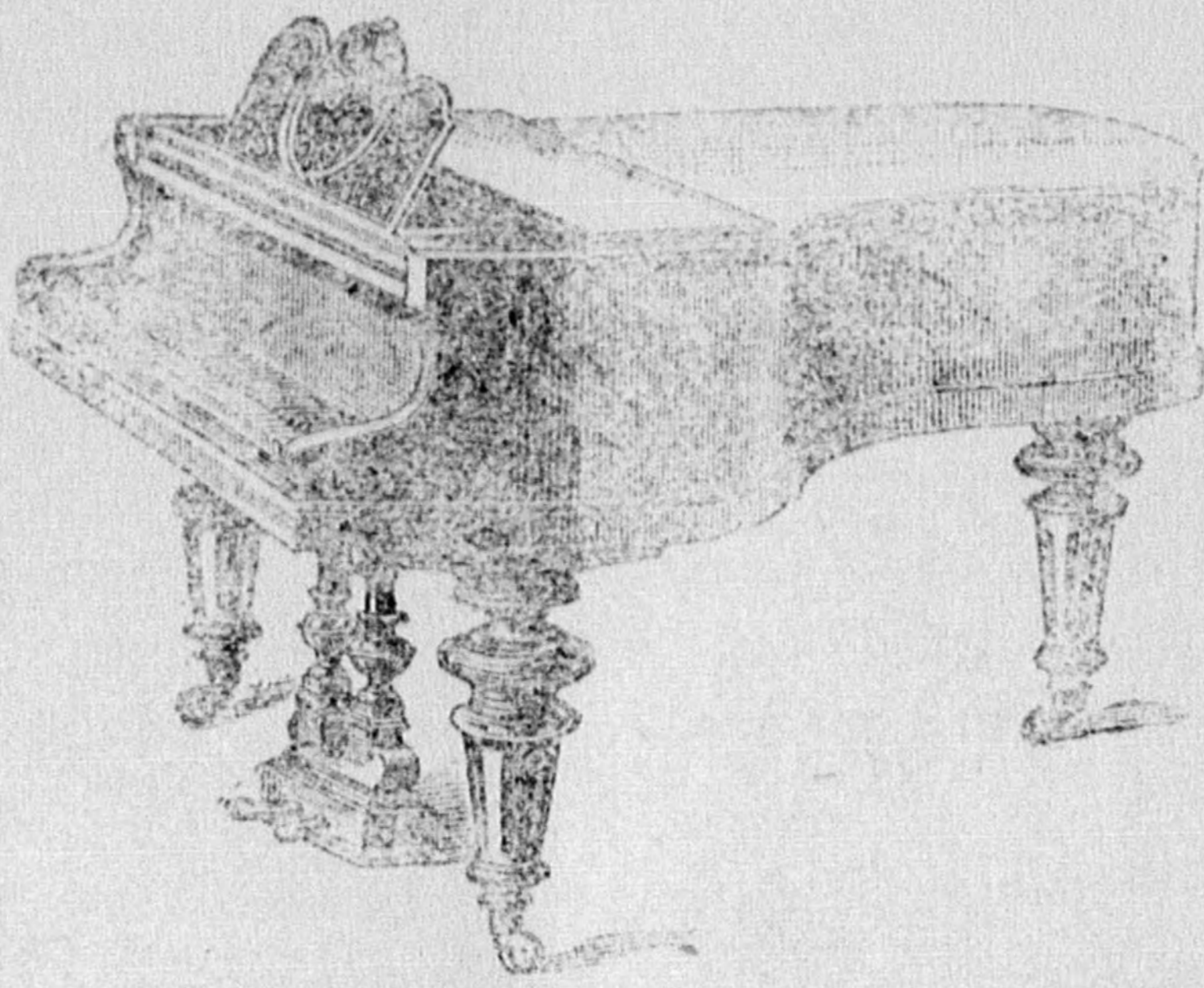
Szomorújáték 5 felvonásban.

Fordította: RADÓ ANTAL.

Kaphatók:

IFJ. WAGNER ANTAL

könyvkereskedésében Baján.

A
MEGYE LEGNAGYOB

ZONGORA-

RAKTÁRA

ifj. Wagner Antalnál

BAJÁN

van.

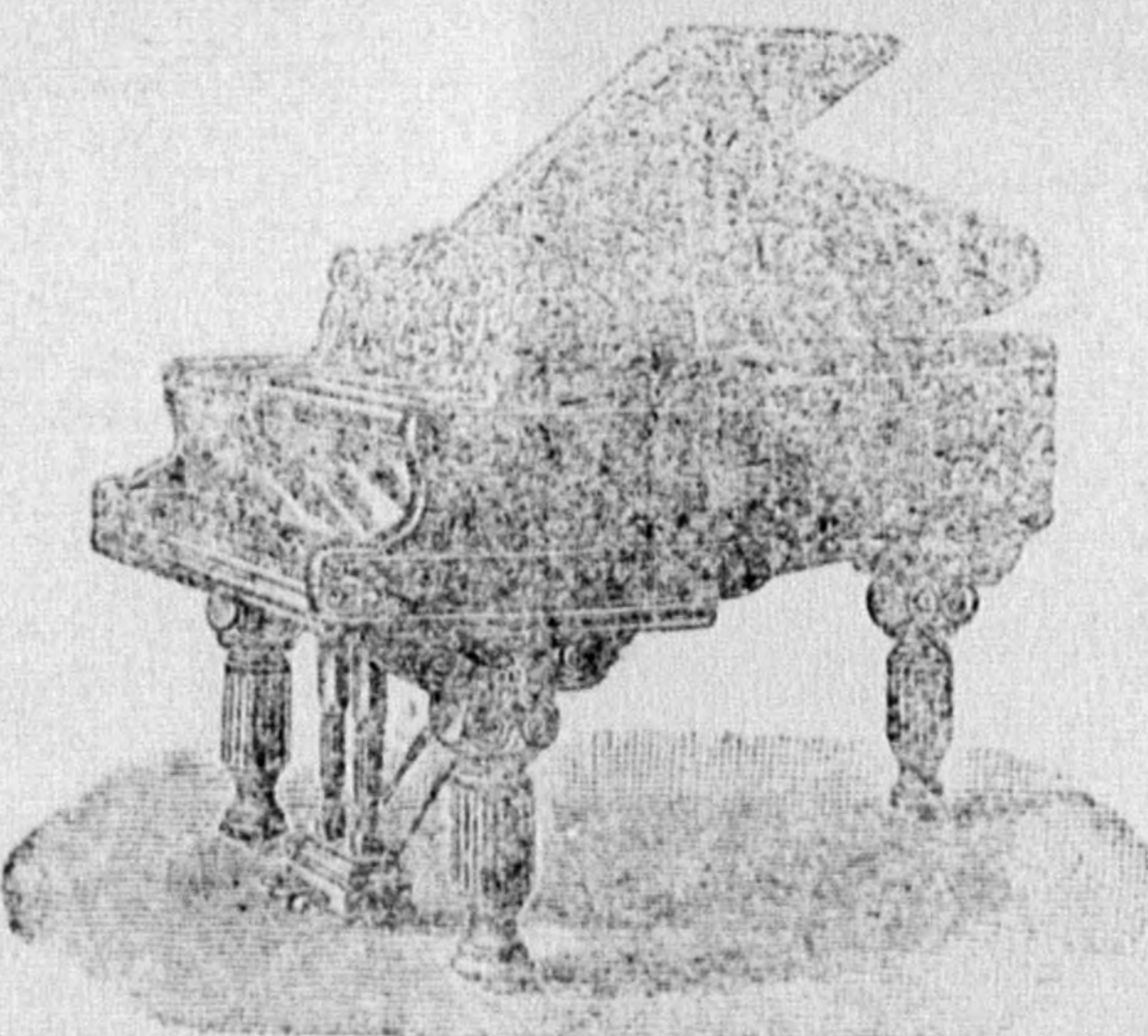
Kiváló minőség!

Elpusztíthatatlan
szerkezet!

Remek hang!
Olcsó árak!

Kedvező
fizetési feltételek!

Tíz éves
írásbeli jótállás!!!

A cég régi zongorákat a legmagasabb árakon vásárol, illetőleg cseréli be. . .

Óriási ujdonság!

Megjelent már a

„**Detektiv krónika**”

6-ik füzete.

Igaz történet az életből.

Világhírű detektivek élményei.

Szerkesztik:

Fröhlich János és Chorin Géza.

Egy füzet ára 14 fillér.

Kapható:

Ifj. Wagner Antal

könyvkereskedésében

BAJÁN.

Két Meidinger kályha

használt, de jó karban eladó.
Bővebb felvilágosítást ad a
kiadóhivatal.

Van szerencsém a nagyközönség szives tudomására adni, hogy **Baján, Szegedi-ut 31-ik szám alatt**

női divattermet

nyitottam és minden e szakba vágó munka legizlésebb és legjutányosabban való elkészítését elvállalom.

Gyakorlatom, melyet 14 éven át **Schmidt Adolfné úrnő divattermében** mint első munkásnő szereztem, elegendő biztosíték arra nézve, hogy a legmészebbmenő igényeknek is minden tekintetben megfelelhessenek és szives pártfogásért esedezem.

Kiváló tisztelettel

Gál Teréz.

Nánay Lajos könyvnyomdája

elvállal minden e szakmába vágó munkákat jutányos árban,
csinos kivitelben.